

Kuva:
Pekka Leinonen

SISÄLLYSLUETTELO

1.	Puheenjohtajan katsaus	2
2.	Tarkastuslautakunnan tehtävät, kokoonpano ja työskentely	4
3.	Edellisten vuosien arviointikertomuksen pohjalta tehtyjen toimenpiteiden arviointi	5
3.1.	Kaupunkistrategia 2022	6
3.2.	Toiminnallisten ja taloudellisten tavoitteiden arviointi.....	6
3.3.	Koronapandemian vaikutukset talouteen	9
3.4.	Neste Oyj:n jalostamon lakkauttamisen vaikutukset	10
3.5.	Koronvaihtosopimukset.....	11
3.6.	Valtuustoaloitteet.....	12
4.	Kaupunkikonsernille asetettujen tavoitteiden toteutumisen arviointi	13
5.	Hallintopalvelut.....	15
5.1.	Tietohallinto.....	16
5.2.	Henkilöstökertomus	17
5.3.	Saaristoasiat.....	19
6.	Sosiaali- ja terveystalvet	20
6.1.	Terveystalvet.....	21
6.2.	Hoito- ja vanhustalvet.....	22
7.	Sivistystalvet	23
8.	Tekniset talvet.....	26
8.1.	Ympäristöohjelma, metsäsuunnitelma ja jätehuollon kehittämssuunnitelma	26
8.2.	Keskusvarasto	27
8.3.	Rakennusvalvonta.....	27
8.4.	Ateria- ja siivoustalvet.....	28
8.5.	Investoinnit.....	28
9.	Sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestäminen	29
10.	Tarkastuslautakunnan esitys kaupunginvaltuustolle.....	30

1. Puheenjohtajan katsaus

Vuosi 2020 oli maailmalla kuten meillä Suomessa ja kuntataloudessa yhtä vuoristorataa. Ennustamaton ja haasteellinen vuosi pakotti myös kunnat muuttamaan suunnitelmiaan, sopeutumaan, joustamaan ja keksimään uusia toimintatapoja.

Koronapandemia muutti myös kertaheitolla kuntien talouden. Vielä vuonna 2019 alijäämäisen tuloksen teki 223 kuntaa, mutta viime vuonna 2020 alijäämäiseen tulokseen päätyi vain 27 kuntaa. Positiiviset luvut kuntien ja kuntayhtymien tuloksissa, peräti 1,7 miljardin ylijäämä ei johtunut siitä, että kunnat olisivat yhtäkkiä löytäneet viisasten kiven, vaan suurin selitys oli valtion antama 3 miljardin tuki kunnille koronapandemian hoitoon.

Valtion tuki auttoi monta kuntaa pysymään pystyssä ja selviämään viime vuoden haasteista. Huomioitavaa kuitenkin on, että Naantalissa kuten muissakin kunnissa pitää tiedostaa koronatuon kertaluonteisuus, se pitää talouden kunnossa vain hetken aikaa. Tulevaisuudessa kuntien toimintaympäristöön vaikuttaa myös oppivelvollisuus- ja soteuudistus.

Naantalin vuoden 2020 tulos olisi ollut jälleen kerran positiivinen ilman koronatuokiakin, mutta tulevaisuutta varjostaa Naantalissakin epävarmuus. Koronapandemian kehittyminen ja paikalliset suuret muutokset, kuten Neste Oyj:n ilmoitus toiminnan lopettamisesta Naantalissa, tekee talouden ennustamisesta entistäkin vaikeampaa.

Koronapandemia vaikeutti myös tarkastuslautakunnan työskentelyä. Tänä poikkeuksellisena vuotena lautakunta ei voinut tehdä vierailuja, mutta kuuli hybridikokouksissa viranhaltijoita ja luottamushenkilöitä. Yksi tarkastuslautakunnan työn tekemisen peruskivistä on vertailujen tekeminen. Koronapandemian vuoksi tarkastuslautakunnalla on ollut vaikeaa tehdä näitä vertailuja miten eri toimielimet ovat päässeet tavoitteisiinsa edelliseen vuoteen verrattuna. Pandemia vaikutti lähes kaikkiin toimielimiin ja on ymmärrettävää, että pandemia vei monilta hallintokunnilta resursseja.

Haluankin kiittää koko kaupungin henkilöstöä. Henkilöstö on joutunut venymään tässä vaikeassa tilanteessa, ja henkilöstön kuormitus on ollut merkittävää. On kuitenkin ollut hienoa huomata, että palvelut on tästä huolimatta pystytty tuottamaan innovatiivisesti ja sujuvasti.

Tarkastuslautakunta on suosituksissa nostanut esiin pandemian jälkihoidon. Se tulee myös haastamaan henkilökuntaa, koska lasten, nuorten, ikäihmisten ja perheiden hyvinvointi on saattanut heikentyä kriisin myötä. Tarkastuslautakunta on myös todennut, että koronatuot ovat näillä näkymin kertaluonteisia ja saadut tuet tulisi kohdentaa seuraavina vuosina etenkin sosiaali- ja terveydenhuoltoon sekä koulutuspalveluihin.

Huolimatta haastavasta vuodesta 2020, on monia tärkeitä ja tulevaisuuteen vaikuttavia asioita edistetty, saatu liikkeelle tai päätökseen.

Vuoden aikana edistettiin Ikäystävällinen Naantali -ohjelmaa, jossa linjataan mm. ikäihmisten palvelurakenteen lisäksi hyvinvointia, terveyttä ja toimintakykyä edistäviä ja ylläpitäviä palveluja. Ohjelma hyväksyttiin sosiaali- ja terveyslautakunnassa. Tarkastuslautakunta suosittaa tässä arviointikertomuksessa, että kaupunki palveluja suunniteltaessa ottaa kokonaisvaltaisesti huomioon väestön ikärakenteen, verotulojen vähentymisen, palvelutarpeen lisääntymisen tai vähentymisen sekä muuttuvan toimintaympäristön.

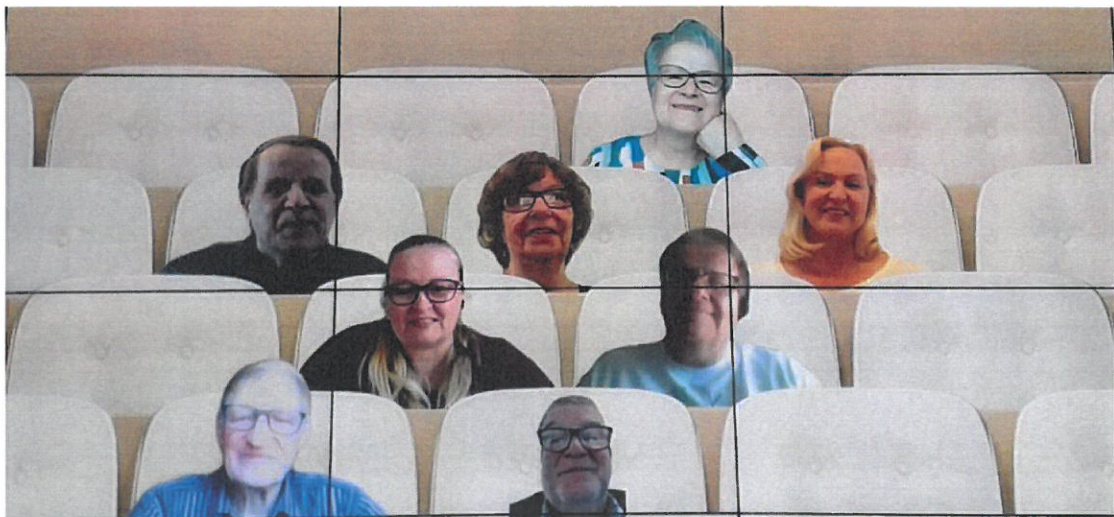
Positiivinen asia vuonna 2020 oli pitkällinen ja tärkeä Turun Kehätien parantamishanke E 18, joka sai vihdoon rahoituksen tiesuunnitelman laatimiselle Naantali-Raisio välille.

Naantalin kaupungin ympäristöohjelma hyväksyttiin valtuustossa. Ohjelman tavoitteet ja toimenpiteet pyrkivät ilmastonmuutoksen hillintään, luonnon monimuotoisuuden turvaamiseen, Saaristomeren tilan parantamiseen ja kestäväen kehityksen periaatteiden mukaiseen toimintaan. Yksittäisten toimenpiteiden toteutumista on luvattu seurata tilinpäätöksessä hallintokunnittain. Tarkastuslautakunta tulee tulevina vuosina myös kiinnittämään huomiota toimenpiteiden seurantaan.

Kun nykyinen tarkastuslautakunta aloitti 2017 työskentelynsä se asetti tavoitteekseen toimintansa jatkuvan kehittämisen ja arviointikertomuksen vaikuttavuuden parantamisen. Tarkastuslautakunta haluaakin kiittää virkamiehiä, tilintarkastajaa ja luottamushenkilöitä hyvästä yhteistyöstä. Vaikka jatkuva kehittyminen ja uudistuminen jatkuu myös seuraavalla valtuustokaudella, niin tähän ei olisi päästy ilman teidän myötävaikutustanne ja hyvää yhteistyötä.

Haluan antaa myös lämpimät kiitokset lautakunnalle ja sihteerille hyvästä ja toimivasta työskentelystä. Teidän aktiivista ja asioihin paneutuvaa otetta on ollut ilo seurata.

Anita Saksi
Tarkastuslautakunnan puheenjohtaja

Tarkastuslautakunnan Teams-kokous, ylhäällä Elina Leino, toisessa rivissä Reijo Laakkonen, Riitta Alho ja Anita Saksi (pj), kolmannessa rivissä Tiina Karjalainen ja Pekka Leinonen, alhaalla Lauri Laine (vasen, varapj) ja Keijo Maksimainen. Kuvasta puuttuu Mikael Sunell.

2. Tarkastuslautakunnan tehtävät, kokoonpano ja työskentely

Kuntalain 121§:ssä säädetään tarkemmin tarkastuslautakunnan tehtävistä. Tarkastuslautakunta antaa valtuustolle vuosittain arviointikertomuksen, jossa esitetään tarkastuslautakunnan arvioinnin tulokset.

Tarkastuslautakunnan kokoonpano oli 1.6.2019 lukien:

- Anita Saksi, puheenjohtaja
- Elina Leino, jäsen
- Riitta Alho, jäsen
- Pekka Leinonen, jäsen
- Keijo Maksimainen, jäsen 9.9. lukien
- Lauri Laine, varapuheenjohtaja
- Reijo Laakkonen, jäsen
- Mikael Sunell, jäsen
- Tiina Karjalainen, jäsen

Tarkastuslautakunta kokoontui kahdeksan kertaa ja tarkastuslautakunnan kokouksissa oli paikalla tarkastuslautakunnan varajäsenistä Jyrki Heino.

Arviointityön tueksi tarkastuslautakunnalla on arviointilomake, jossa haastateltava antaa perustiedot toiminnan ja talouden toteutumisesta sekä muita, toiminnan kannalta olennaisia tietoja.

Tarkastuslautakunta laati itselleen arviointisuunnitelman ja tutustui arviointivuoden esityslistoihin, pöytäkirjoihin, taloussuunnitelmaan, toiminnan ja talouden raportteihin, tilinpäätöskirjaan, tilintarkastusraportteihin, tilintarkastuskertomukseen, henkilöstökertomukseen ja Naantalın kaupunkistrategiaan 2022. Koronaviruspandemian takia tarkastuslautakunta ei tehnyt vierailuja, mutta kuuli kokouksissaan (kaupungintalon valtuustosali ja/tai Teams-etyhteys) seuraavia viranhaltijoita:

Aika:	Paikalla, aihe:
5.2.2020	Sosiaali- ja terveyslautakunnan puheenjohtaja Elina Salokangas sekä perusturvajohtaja Iiro Pöyhönen, esitys sosiaali- ja terveyspalveluiden alustavista vuoden 2019 tilinpäätöstiedoista.
2.3.2020	Kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunnan puheenjohtaja Markus Helenius ja sivistysjohtaja Kimmo Kuusimäki; esitys sivistyspalveluiden alustavista vuoden 2019 tilinpäätöstiedoista.
15.9.2020	Kaupunginlakimies Turo Järvinen ja talousjohtaja Heli Lähteenmäki, esitys koronaviruksen vaikutuksista kaupungin toimintaan ja talouteen.
28.10.2020	Naantalın Matkailu Oy:n toimitusjohtaja Tarja Rautiainen ja kaupungin elinkeinoasiamies Lassi Rosala, esitys matkailu- ja elinvoimapaalveluiden ajankohtaisista asioista.
25.11.2020	Henkilöstöpäällikkö Irmeli Niittymäki, esitys henkilöstöhallinnon toiminnasta ja ajankohtaisista asioista.

Kuva: Elina Leino

Naantalin kaupunginvaltuusto on valinnut kaudelle 2018–2021 kaupungin tilintarkastusyhteisöksi BDO Audiator Oy:n. Vastuullisena tilintarkastajana toimi JHT, HT Sinikka Niitynperä 8.6.2020 saakka ja JHT, KHT Piia-Tuulia Rauhala 9.6.2020 lähtien. Tilintarkastajat ovat osallistuneet tarkastuslautakunnan kokouksiin.

Tilintarkastusyhteisö on laatinut tarkastussuunnitelman vuosien 2018 - 2021 tilintarkastuksesta. Tilintarkastuksen toteuttamisesta ja havainnoista on raportoitu tarkastuslautakunnalle.

3. Edellisten vuosien arviointikertomuksen pohjalta tehtyjen toimenpiteiden arviointi

Kaupunginhallitus käsitteli 19.10.2020 kokouksessaan arviointikertomukseen annettuja selvityksiä. Tarkastuslautakunta esitti, että valtuusto pyytää arviointikertomuksessa esitetyistä suosituksista vastaukset lautakunnilta 30.9.2020 mennessä.

Tarkastuslautakunta muistuttaa edelleen ennakoivasta talousarviosta sekä uusii muutaman vuoden 2019 arviointikertomuksen huomionsa. Nämä uusitut huomiot on kirjattu kyseisen toimialan huomioihin.

Tarkastuslautakunta toteaa, että lautakunnan suositukset on pääsääntöisesti otettu hyvin huomioon, ja että niillä siten on vaikuttavuutta. Erityisesti selkeitä toimenpidekuvauksia aikatauluineen on helppo seurata.

- Tarkastuslautakunta uusii suosituksensa, jonka mukaan valtuusto pyytää arviointikertomukseen esitetyistä suosituksista vastaukset lautakunnilta.

3.1. Kaupunkistrategia 2022

Kaupunkistrategia 2022 hyväksyttiin valtuustossa 11.6.2018. Tilinpäätöksessä 2020 on arvioitu kaupunkistrategian kärkihankkeiden toteutumista.

Useita hyviä kärkihankkeiden toimenpiteitä on viety eteenpäin, vaikka tavoitelluissa aikatauluissa ei ihan ole pysytty. Palveluja on sähköistetty, uudet henkilöstön palkitsemisohjeet otettiin käyttöön, pienen rengastien viitoitusuunnitelma valmistui ja rannan kehittämissuunnitelma laadittiin. Asuntomessujen kunnallistekniikka valmistui ajallaan ja muutaman kohteen rakentaminen alkoi jo vuonna 2020. Asuntomessualue Lounatuulen kaikki tontit on varattu ja myös yksityisten maanomistajien tontit on varattu.

Kuva Timo Tirri

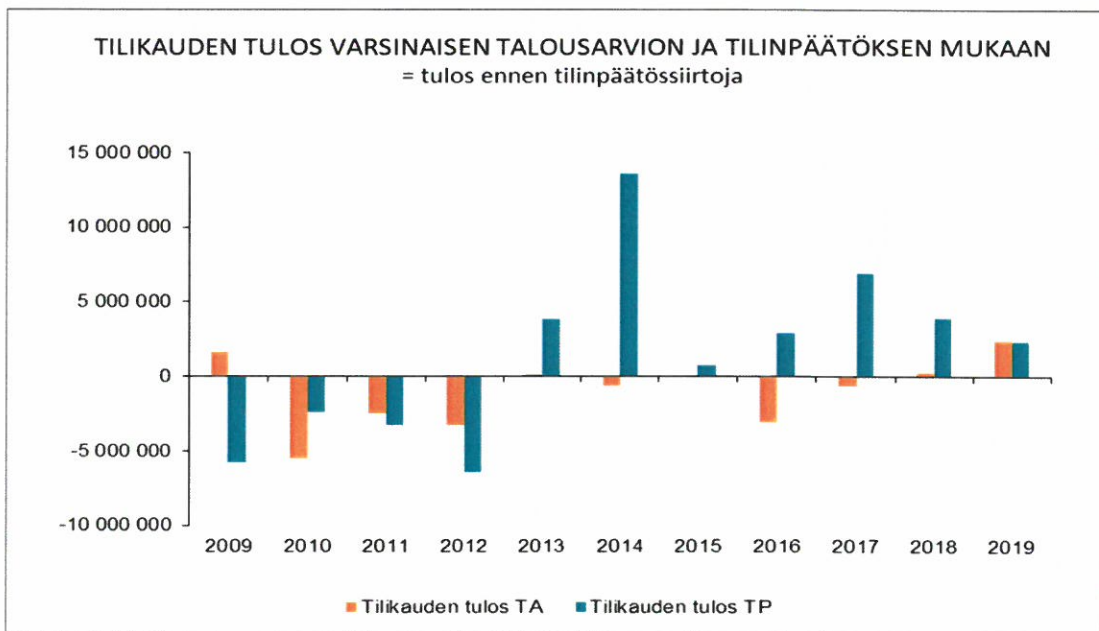
Lisäksi tulosalueet ovat toimintakertomuksissaan arvioineet strategiasta johdettujen tulosaluekohtaisten tavoitteiden toteutumista.

3.2. Toiminnallisten ja taloudellisten tavoitteiden arviointi

Alkuperäisen talousarvion tilikauden tulos oli +1,8 milj. euroa. Tilinpäätöksessä tilikauden tulos on +10,2 milj. euroa. Keskeiset toteutumista selittävät tekijät toimintakatteen muutosten lisäksi ovat seuraavat:

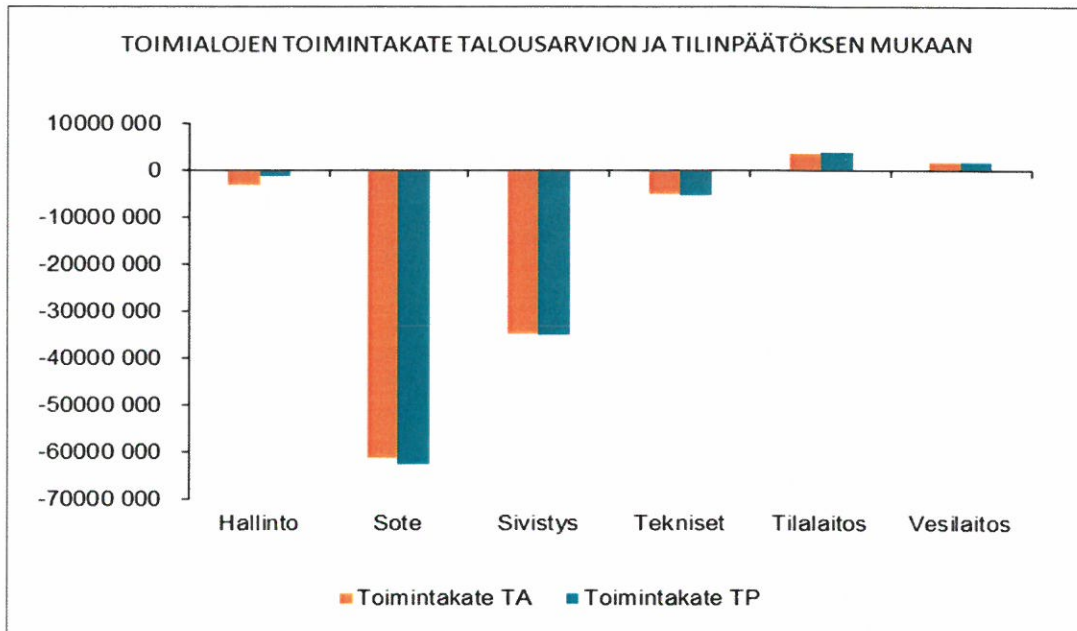
- Verotulot toteutuivat 0,5 milj. euroa yli talousarvion. Verotuloissa on mukana yhteisöveron 10 %-yksikön korotus, josta päätettiin koronatukitoimena. Tämän vaikutus on 2,1 milj. euroa. Ilman tätä verotulot olisivat jääneet alle talousarvion 1,6 milj. euroa.
- Valtionosuudet ja verotulokompensaatiot toteutuivat 6,0 milj. eur yli talousarvion johtuen valtion jakamista koronatuista.
- Poistot olivat 0,1 milj. euroa budjetoitua suuremmat.

Investointimenot olivat alkuperäisessä talousarviossa 15,0 milj. euroa ja rahoituslaskelman mukainen toteutuma 14,9 milj. euroa.

Henkilöstömenot alittivat 0,9 milj. euroa alkuperäisen talousarvion kokonaisarvion. Lomapalkkavarauksen vuosimuutos oli yhteensä +161 059,75 euroa. Kiky-sopimuksesta johtunut lomarahaleikkaus päättyi, eli sitä ei sovellettu vuonna 2020 maksettuihin lomarahoihin.

Korollisten lainojen määrä taseessa oli 15 000 000 euroa, kun alkuperäisessä talousarviossa määrä oli 24 891 472 euroa. Edelliseen tilinpäätökseen verrattuna lainamäärä kasvoi 0,5 milj. euroa. Merkittävä ero talousarvion ja tilinpäätöksen lainamäärässä johtuu paremmasta tuloskehityksestä kuin talousarviossa ennakoitiin. Tässä suurin tekijä on ollut valtion myöntämät koronatuuet. Lisäksi vuoden 2019 lopullinen lainamäärä oli 6,8 miljoonaa euroa pienempi kuin talousarviossa, ja talousarviosta talousarvioon -tarkastelu nosti vuoden 2020 arvioitua lainamäärää.

Kaupungin väkiluku kasvoi 113 hengellä vuonna 2020. Kuntien välisen muuttoliikkeen muuttovoitto oli 180 henkeä ja nettomaahanmuutto 3 henkeä. Luonnollinen väkiluvun kasvu oli miinusmerkinen edellisten vuosien tapaan. Muutos oli – 67 henkeä. Naantalin vuosien 2017-2019 (vuoden 2020 tietoja ei arviointikertomuksen tekohelellä ollut vielä käytettävissä) muuttoliike ikäryhmittäin näyttää seuraavalta:

	2019	2019	2018	2018	2017	2017
ikä	tulomuutto	lähtömuutto	tulomuutto	lähtömuutto	tulomuutto	lähtömuutto
0-4	68	41	74	49	81	61
5-9	42	18	39	29	45	16
10-14	43	15	33	19	32	19
15-19	82	130	78	137	69	119
20-24	168	240	162	231	179	237
25-29	158	126	183	133	154	151
30-34	94	63	100	74	106	73
35-39	60	57	80	60	87	45
40-44	53	56	67	60	67	48
45-49	66	46	71	55	57	44
50-54	76	49	66	55	67	34
55-59	55	36	65	46	37	31
60-64	53	32	60	39	30	34
65-69	39	27	45	23	31	29
70-74	28	21	26	19	31	8
75-	12	15	29	15	19	14
yht.	1097	972	1178	1044	1092	963

Työttömyys kasvoi voimakkaasti koronakriisin alkaessa keväällä 2020. Työttömien työnhakijoiden osuus työvoimasta oli Varsinais-Suomessa vuoden 2020 lopussa 13,5 % (vuoden 2019 lopussa 9,5 %). Myös Naantalissa työttömien työnhakijoiden määrä kasvoi huomattavasti. Joulukuun 2020 lopussa työttömien työnhakijoiden osuus työvoimasta oli Naantalissa 11,7 % (vuoden 2019 lopussa 7,1 %). Työttömistä työnhakijoista joulukuun 2020 lopussa lomautettuja oli 376 (vuotta aiemmin 47), alle 25-vuotiaita 111 (vuotta aiemmin 85) ja pitkäaikaistyöttömiä 179 (vuotta aiemmin 128). Yli 50-vuotiaiden työttömien määrä oli vuoden 2020 lopussa 424 (vuotta aiemmin 275).

Asuntorakentaminen jatkui vilkkaana Naantalissa ja asuntoja valmistui yhteensä 231, joista 106 oli kerrostaloasuntoja, 79 rivitaloasuntoja ja 46 omakotitaloasuntoja. Valmistuneiden asuntojen määrä on suurin koko 2000-luvulla.

3.3. Koronapandemian vaikutukset talouteen

Koronakriisi johti keväällä 2020 sekä Suomen että kansainvälisen talouden äkkipysähtykseen. Vaikka talous alkoi elpyä kesällä ja syksyllä, kasvua hidastivat loppuvuoden aikana käyttöön otetut uudet rajoitukset.

Valtion lisätalousarvioilla myönnettiin kunnille koronataukea vuoden 2020 aikana kolmella eri tavalla: peruspalvelujen valtionosuutta lisäämällä, korottamalla yhteisöveron jako-osuutta kuntien osalta 10%-yksiköllä, sekä kompensoimalla veronmaksulykkäyksiä kunnille.

Naantalिन osuus peruspalvelujen valtionosuuden kautta myönnettyistä tuista olivat seuraavat:

Koronapandemiasta johtuneet valtion tuen vuonna 2020	
Peruspalvelujen valtionosuuden lisäys	5 289 476
10% -yksikköä korotettu osuus yhteisöverosta	2 091 598
Veronmaksulykkäysten kompensointi	449 439
Yhteensä	7 830 513

Lisäksi saatiin OKM:n jakamia valtionavustuksia koronapandemiasta johtuen yhteensä 0,5 milj. euroa, joista vuoden 2020 aikana käytettiin 0,2 milj. euroa. Näiden avustusten käyttöaika on vuosina 2020-2021.

Näiden lisäksi Työ- ja elinkeinoministeriö antoi kuntien kautta jaettavaksi tukea yksityisrittäjille. Tämä oli läpikulkuerä, jolla ei ole vaikutusta kaupungin tulokseen.

Kaupungin tulokseen vaikutti myös epäsuorasti eri yhteistyömuotojen saamat valtion koronatuot. Seudullinen joukkoliikenne sai joukkoliikennetukea vähentyneiden lipputulojen korvaamiseen 5,3 milj. euroa ja Varsinais-Suomen sairaanhoitopiiri sai suoraan tukea valtiolta koronapandemiasta aiheutuneiden kustannusten korvaamiseen 20,6 milj. euroa, josta 14,9 milj. euroa kohdistui VSSHP:n käyttötalouteen avustuksina. Ilman näitä tukia vähentyneiden tulojen korvaaminen olisi tullut kuntien maksettavaksi.

Koronapandemian vaikutuksia toimialojen talouteen ja toimintaan käsitellään toimialoittain.

Tarkastuslautakunta kiittää koko kaupungin henkilökuntaa merkittävästä työpanoksesta ja venymisestä koronapandemian aikana.

- Tarkastuslautakunta toteaa, että koronapandemiatuot ovat näillä näkymin kertaluonteisia. Valtiolta saadut tuot tulisi kohdentaa seuraavina vuosina etenkin sosiaali- ja terveydenhuoltoon sekä koulutuspalveluihin.

3.4. Neste Oyj:n jalostamon lakkauttamisen vaikutukset

Tarkastuslautakunnan saaman tiedon mukaan Neste Oyj:n Naantalissa jalostamon lakkauttamisen vaikutuksista on tehty kaupungilla laskelmia. Virallisia tietoja siitä, paljonko työttömäksi joutuneista on naantalilaisia, ei ole saatu, mutta vaikutukset kunnallisveroon on jo arvioitu vuoden 2021 talousarviossa. Tämä vaikutus on huomattavasti pienempi kuin vaikutus yhteisöveroon. Lisäksi Naantalissa jalostamon työntekijöistä osa on siirtynyt Porvooseen ja osa on jo työllistynyt muihin yrityksiin. Ei ole tietoa montako 270 nesteläisen joukosta jää työttömäksi eikä montako heistä on naantalilaisia. Jalostamolla käytiin töissä laajalti koko Varsinais-Suomesta, ei vain Naantalista.

Nesteen jalostamon lopettaminen aiheuttaa yhteisöverotulojen laskun. Verotulojen lasku alkaa vuonna 2023. Tulojen laskusta on tehty vain arvioita. Nesteen maksama yhteisövero riippuu yhtiön tekemästä tuloksesta, ja se on vaihdellut eri vuosina tähänkin asti. Verotulojen tasausmekanismi kompensoi Naantalille Nesteen osuuden poistumista jonkin verran jälkikäteen, mutta kokonaan se ei yhteisöveron pienene- mistä huomioi. Jalostamon poistuminen Naantalista aiheuttaa väistämättä aukon verotulopohjaan.

Nesteen jalostamo käytti alihankkijoita, mutta virallisia tietoja ei näistä ole saatu eri tahoille lähetetyistä kyselyistä huolimatta. Käsitys on, että vain Nesteestä riippuvaisia alihankkijoita ei ollut kovin montaa. Paljonko jalostamon poistuminen vaikuttaa näihin muihin yrityksiin, on vaikea arvioida.

- Tarkastuslautakunta toteaa, että Nesteen asiaa on hyvin edistetty ja suosittaa, että kaupunki laaja-alaisesti ja avarakatseisesti pyrkii edistämään alueen uutta yritystoimintaa ja työpaikkoja.
- Tarkastuslautakunta suosittaa, että kaupunki talousarvion laadinnan yhteydessä huolellisesti ennakoi yhteisöverojen ja koronapandemian vaikutukset sekä muut muuttuvan toimintaympäristön tuomat vaikutukset pidemmällä aikavälillä.

3.5. Koronvaihtosopimukset

Kaupungilla on kaksi koronvaihtosopimusta, jotka ovat yhteensä 22.000.000 euron arvoisia. Koronvaihtosopimukset on tehty suojaustarkoituksessa. Toinen sopimus on voimassa vuoteen 2035 kiinteällä korkotasolla 2,30 % p.a. ja toinen vuoteen 2031 kiinteällä korkotasolla 1,27 % p.a. Sopimuksilla muutetaan vaihtuvakorkoiset korkovirrat kiinteäkorkoisiksi.

Tilinpäätöshetkellä kaupungilla oli 15.000.000 euron arvosta vaihtuvakorkoisia kuntatodistuksia. Näin ollen tilinpäätöksessä 2020 on hetkellinen 7.000.000 euron ylisuojaustilanne. Ylisuojaustilanne laukeaa, kun kaupunki ottaa kuluvalle tilikaudella uutta vaihtuvakorkoista lainaa suunnitellun mukaisesti. Vuonna 2021 kaupungilla on tarkoitus ottaa uutta vaihtuvakorkoista lainaa 7.900.000 euroa investointien ja käyttötalouden tarpeiden kattamiseksi. Näin ollen kaupungilla olisi vuoden 2021 lopussa yhteensä lainaa 22.900.000, joiden vaihtuvakorkoista korkoriskiä nykyiset koronvaihtosopimukset suojaisivat.

Kuva: Petra Sundell

Tilinpäätökseen 2020 olisi ollut mahdollista tietyin ehdoin kirjata pakollinen varaus koronvaihtosopimusten ylisuojauksen vuoksi. Pakollisen varauksen suuruus on noin

1,9 miljoonaa euroa. Pakollisen varauksen kirjaamista ei kuitenkaan katsottu tarpeelliseksi, koska ylisuojaustilanteen pitäisi kumoutua kuluvan tilikauden aikana. Ennakoitu pakollinen varaus ei myöskään ole kokonaisuutena ottaen olennainen kaupungin tillinpäätöksen oikeellisuuden kannalta.

Mikäli koronvaihtosopimuksista luovuttaisiin nyt, maksettaisiin niistä niiden tulevat maksut etukäteen. Mikäli koronvaihtosopimukset pidettäisiin niiden juoksuajan loppuun, suojaisivat ne kaupungin vaihtuvakorkoisia lyhyt- ja pitkäaikaisia velkoja, mikäli kaupungilla on vähintään vastaava summa vaihtuvakorkoisia lainoja.

Kuva: Petra Sundell

3.6. Valtuustoaloitteet

Tarkastuslautakunta suositti vuoden 2019 arviointikertomuksessa kiinnittämään huomiota valtuustoaloitteiden ripeämpään vastausaikaan. Tarkastuslautakunta myös totesi, että valtuustolle on myös hyvä ilmoittaa, missä vaiheessa käsittely on, vaikka vastaus ei vielä ole valmis.

Kaupunginhallitus totesi lokakuun kokouksessaan, että valtuustoaloitteiden valmistelulle on asetettu enintään vuoden valmistelu-aika. Kullekin aloitteelle nimetään jatkossa myös vastuuvastavalmistelijat. Tarkastuslautakunnan saaman tiedon mukaan käytäntö vastuuvastavalmistelijan nimeämisestä alkoi saman tien ja aloitteiden käsittelyyn tuli uutta aikataulutietoisuutta; niitä alkoi tulla lautakunnista lähes jokaiseen kaupunginhallituksen kokoukseen ja joka valtuustoon kokoukseen.

Tarkastuslautakunta toteaa, että kaupunginhallituksen linjaus vuoden valmisteluajasta on hyvä ja sen toteutumista tulee seurata.

4. Kaupunkikonsernille asetettujen tavoitteiden toteutumisen arviointi

Tytäryhteisöjä koskeva konserniohje on hyväksytty valtuustossa 23.4.2018, päivitetty 24.8.2020 Naantalin Energia Oy:n osalta. Konserniohje sisältää tytäryhteisöjen omistajapolitiikat.

Kaupunginhallitus suoritti omistajaohjauksen tuloksellisuusarvioinnin yhdessä kaupunginvaltuuston puheenjohtajiston kanssa kesäkuussa. Arvioinnissa kaupunginhallitus ja kaupunginvaltuuston puheenjohtajisto totesivat, että konserniohjaus on ollut riittävää ja vaikuttavaa vuonna 2019. Arviointikertomusta laadittaessa vuoden 2020 tuloksellisuusarviointi ei vielä ollut käytössä.

Naantalin Matkailu Oy:n toimintaan koronapandemialla on ollut merkittävät vaikutukset. Kokonaisliikevaihto laski 25% edellisestä vuodesta. Kevään rajoitustoimet peruuttivat kesän varaukset kokonaan ja vaikka hyvä heinäkuu paikkasi tilannetta hieman, laski majoitusmyynti koko vuonna 50% edellisestä vuodesta. Vähentyneen myynnin vuoksi kuluja karsittiin. Sähköisten palvelukanavien merkitys korona-aikana on korostunut ja niiden kehitys jatkuu Naantalin Matkailun hallinnoiman Finnish Archipelago 2025 hankkeen myötä.

Kuva: www.visitnaantali.com

Matkailun Masterplanin (kokonaissuunnitelma kaupungin matkailun kehittämiseksi) toimenpiteitä edistettiin. Varsinais-Suomen matkailuelinkeinon kehittämisen tiekartat työ on käynnistetty ja Vanhankaupungin valo- ja äänisuunnittelua on edistetty. Yrittäjälähtöinen Lähimakuja saaristosta-Leader hanke päättyi. Naantalin Matkailu kehitti uusia saariston tuotteita, kuten risteilyjä ja kalastuspaketteja. Myös Campingalueen kehittämissuunnitelma laadittiin.

 Tarkastuslautakunta toteaa, että Campingalueen kehittämissuunnitelman laatiminen oli hyvä toimenpide matkailun kehittämisen kannalta.

Naantalin Vuokratalot Oy:n osalta on seurattu erityisesti asuntojen käyttöastetta, vuokrasaatavien kehitystä, vuokrajonoja ja yhtiön kiinteistöihin kohdistuvaa korjausvelkaa. Käyttöaste on noussut ja se oli vuodenvaihteessa 98,52 %. Vuokrasaatavat ovat laskeneet ollen 107 607 euroa (v. 2019: 114 707 euroa). Peruskorjauksia on tehty 0,7 milj. euron arvosta (v. 2019 0,6 milj. euron arvosta).

Naantalin Energia Oy:n liikevaihto oli 9,4 milj. euroa, jossa on laskua 6,1% vuoteen 2019 verrattuna. Lasku johtuu erittäin lämpimästä vuodesta sekä koronapandemian vaikutuksesta suurteollisuuden ja kaupan kulutukseen. Yhtiön tulos ennen tilinpäätössiirtoja ja veroja oli 1 014 831 euroa (v. 2019: 1 128 514). Siirtoliiketoiminnan liikevaihto laski 2,3%, ollen 4,0 milj. euroa. Energiaa siirrettiin verkostossa 125,2 GWh (v. 2019: 131,9). Siirron lasku johtui kaikissa asiakasryhmissä vähentyneestä sähkön käytöstä. Yhtiön kokonaisinvestoinnit olivat 2,1 milj. euroa, josta verkoston laajentamiseen ja korvausinvestointeihin käytettiin 1,5 milj. euroa.

Kuva: Petra Sundell

Naantalin Satama Oy:n liikevaihto oli 7,6 milj. euroa, jossa on nousua 10,5% aiempaan vuoteen verrattuna. Nousuun vaikutti kasvaneet liikenne- ja vuokratalot. Yhtiön tulos ennen siirtoja ja veroja oli 1 267 869 euroa, mikä oli 45,8 % v. 2019 parempi. Sataman kokonaisliikenne oli 3,1 miljoonaa tonnia (+8%). Suuryksikköliikenteessä (RoRo/Ropax) aluksilla kuljetettiin 2,05 miljoonaa tonnia rahtia, missä on nousua 5%. Yhtiön investoinnit olivat 2,9 milj. euroa. Isoin investointi oli laiturin 15-17 pidennys.

5. Hallintopalvelut

Hallintopalvelujen ulkoinen toimintakate oli 0,8 milj. euroa parempi kuin alkuperäisessä talousarviossa. Suurimpana tekijänä oli muiden toimintatuottojen kasvu 1,7 milj. euroa, joka johtui pääosin omaisuuden luovutustulojen kasvusta. Henkilöstömenot jäivät 0,2 milj. euroa ja palveluostot jäivät 0,4 milj. euroa alle alkuperäisen talousarvion.

Hallintopalveluissa koronapandemia ei aiheuttanut suuria taloudellisia muutoksia, mutta se vauhditti uusien sähköisten työkalujen käyttöönottoa sekä toimintatapojen uudistamista niin päivittäisen johtamisen, työn, kuin kokousjärjestelyjen osalta.

Hallintopalveluissa korostui digitalisaation ja sähköisten palvelujen edistäminen. Tiedonhallintamallin laatimisen osalta Naantali oli seudullinen edelläkävijä ja toteuttamisen tapaa esiteltiin muille kunnille. Verkkopalveluja kehitettiin, työturvallisuutta parannettiin ottamalla käyttöön hälytysjärjestelmä ja tiedonhallintalain edellyttämiin toimenpiteisiin vastattiin Digiturvamallin käyttöönotolla.

Kuva: Vilma Ruokokoski

Arviovuonna päivitettiin ja hyväksyttiin Naantalin kaupungin tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelma sekä vastaavat perusopetuksen, lukion ja musiikkiopiston osalta. Naantalin opiston osalta suunnitelma on menossa päätöksentekoon yhdessä opiston opetussuunnitelman kanssa keväällä 2021.

Elinvoimaohjelman toimenpiteitä edistettiin hyvin, vaikka koronaviruksen johdosta yritysneuvonnan tarve kasvoi ja uusi elinkeinoasiamies aloitti tehtävässään elokuussa. Yrittäjät arvioivat Naantalin elinkeinopolitiikan kolmanneksi parhaaksi sekä 10 000–50 000 asukkaan kunnista, että Varsinais-Suomen kunnista.

Naantalin elinvoimaohjelman toimenpiteet

Hyvien yhteyksien Naantali

Varmistetaan edunvalvonta Turun kehätien E18 perusparantamiseksi välillä Raisio-Naantali

Edistetään riittävän kattavaa ja tarpeisiin vastaavaa joukkoliikennettä

Kehitetään logistiikkayritysten toimintaedellytyksiä

Rakennetaan asukkaita ja matkailijoita hyvin palvelevat ja turvalliset kevyen liikenteen väylät myös saaristoon.

Varmistetaan saariston toimivat tietoliikenneyhteydet

Osaava, palveleva ja hyvinvoiva Naantali

Tuetaan kauppapalvelujen monipuolisuutta ja kilpailuedellytyksiä

Tuetaan yrityksiä työvoiman hankinnassa

Turvataan saariston asukkaille hyvät peruspalvelut

Tuetaan yritysten uusiutumista

Tiivistetään yhteistyötä kaupungin ja paikallisten yrittäjien välillä hankintoja suunniteltaessa ja toteutettaessa

Kehitetään lähiruokamarkkinoiden toimintaedellytyksiä ja tuetaan ammattikalastuksen toimintaedellytyksiä kaupungin käytettävissä olevin keinoin

Kasvava ja vetovoimainen Naantali

Kehitetään saariston vetovoimaisuutta asuinpaikkana ja matkailukohteena

Turvataan saaristo-osakunnan asema ja saaristolaisia (korotettu valtionosuus)

Kehitetään kumppanuutta asukkaiden, yhdistysten ja yritysten kanssa

Avustetaan yrityksiä erilaisia tarpeita vastaavien toimitilojen hankkimiseksi ja tarjotaan esirakennettuja teollisuus- ja yritystontteja

Toteutetaan monipuolista ja tehokasta markkinointia

Myös viestintäsuunnitelman toimenpiteitä edistettiin hyvin. Esim. suunnitelman laadullinen tavoite oli saada Kuntarating-asukastyytyväisyystutkimuksessa yli 70 indek-sipistettä. Naantali sai 79,9 pistettä ja nousi asukastyytyväisyydessä vuodesta 2017 suoraan sijalle kaksi 5,1 indek-sipisteellä.

Tarkastuslautakunta pitää digitalisaation ja sähköisten palveluiden edistämistä tärkeänä, ja totesi tyytyväisenä, että Naantali oli edelläkävijänä tiedonhallinta-mallin laatimisessa.

- Tarkastuslautakunta suosittaa, että kaupunki kaupunkistrategian 2022 menestysteeman ”kilpailukykyinen ympäristö yrityksille” mukaisesti kai- kessa päätöksenteossaan pyrkii edistämään yritysten toimintaedellytyk- siä. Yrittäjät tuovat elinvoimaa, työpaikkoja ja verotuloja kaupungille.

5.1. Tietohallinto

Hallintopalveluissa koronapandemian vaikutukset näkyivät eniten tietohallinnossa, jossa tietoteknisiä laitteita jouduttiin hankkimaan nopeasti ja aiottua enemmän ke- vään etätyömääräyksen johdosta. Koronapandemia vaikutti myös tavoitteiden saa- vuttamiseen, kun laitteita ja toimittajien palveluita jouduttiin odottelemaan.

Vuoden alussa aloitettiin toimisto-ohjelmistojen pilveytymishanke, joka myös työllisti tietohallintoa merkittävästi erityisesti kevään aikana. Työasemia, tablettikoneita ja älypuhelimia asennettiin ennätysmäärä niin työntekijöiden kuin oppilaidenkin käyttöön.

Tarkastuslautakunta yhtyi vuoden 2019 arviointikertomuksessa tilintarkastajien tietoturva- ja tietosuoja-asioitten tarkastusraportissa esittämiin toimenpidesuosituksiin. Kaupungin laatimassa selvityksessä toimenpidesuositukseen oli hyvin vastattu ja monia asioita edistetty.

Tarkastuslautakunta toteaa, että toimisto-ohjelmistojen pilveytymishanke oli tärkeä edistysaskel ja ajoittui koronapandemiankin vuoksi hyvin.

- Tarkastuslautakunta yhtyy edelleen tilintarkastajien tietoturva- ja tietosuoja-asioitten tarkastusraporttiin, ja suosittaa että keskeneräiset toimenpiteet tulee saattaa loppuun. Vuonna 2020 tietoturvan tärkeys korostui, kun siirryttiin paljolti etäkokouksiin. Kokousten säilyttämiseen luottamuksellisina tulee erityisesti kiinnittää huomiota.
- Tarkastuslautakunta myös uudistaa arviointikertomuksien 2018 ja 2019 suositukset, joissa riskienhallinnan vuoksi suositeltiin tietohallinnon kokonaisdokumentaation ajan tasalle saattamista kaikkien kaupungin ICT-ympäristöjen osalta.

5.2. Henkilöstökertomus

Kaupungin henkilöstömäärä oli 1293. Henkilöstömenot sisältäen kaikki sivukulut sekä tilalaitoksen ja vesihuoltolaitoksen menot olivat yhteensä 56 359 028 euroa, mikä alitti talousarviossa varatun määrärahan 2,9 prosentilla. Sosiaali- ja terveystalouden osalta henkilöstömenot ylittyivät hoito- ja vanhus- sekä terveystaloudessa sijaiskustannuksilla sekä koronatehtävistä ja henkilöstösiirroista johtuen. Vastaava alitus henkilöstösiirroista näkyi sivistystoimialalla ja toimintojen supistaminen vähensi henkilökuluja muillakin toimialoilla.

Henkilöstöhallinnossa tapahtui vuoden aikana paljon ja tavoitteita saavutettiin hyvin. Esim. pikapalkitseminen ja kehittämisen palkitseminen otettiin käyttöön, henkilöstölle tarjottiin liikunta- ja kulttuuriseteleitä, osaamisen kehittämisen toimintamalli

laadittiin ja työturvallisuutta edistettiin ottamalla käyttöön hälytysjärjestelmä. Tämä siitään huolimatta, että koronapandemiolla on ollut vaikutusta moniin henkilöstöasioihin ja pandemian vuoksi henkilöstön ohjeistuksia tarkennettiin monilta osin.

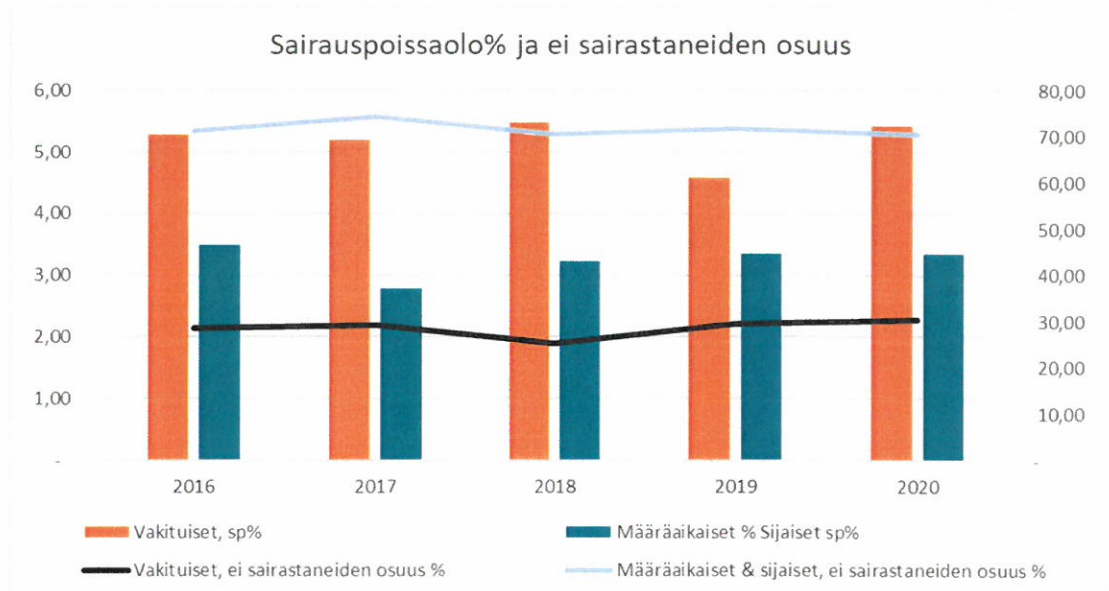
Naantalin sijoitus Kunta10 –kyselyn mukaan oli hyvä ja kokonaissijoitus on korkeampi kuin vuonna 2018. Positiivisen kehityksen rinnalle nousi kuitenkin huoli työmäärän noususta yli sietokyvyn ja työstressin lisääntymisestä verrattuna vuoteen 2018. Samoin työstä palautumisen koettiin heikentyneen.

Kuva: Pekka Leinonen

Kehityskeskustelut käydään vuosittain joko ryhmässä tai yksilötasolla. Tavoite on, että vaikka ryhmäkeskustelut käytäisiin, on jokaisella työntekijällä muutaman vuoden välein mahdollisuus yksilökeskusteluun. Vuoden 2020 Kunta10 –kyselyssä 73,1% henkilökunnasta ilmoitti käyneensä joko yksilö- tai ryhmäkehityskeskustelun esimiehensä kanssa (v. 2018; 78.8%). Kehityskeskustelujen määrä on vähentynyt, mutta ne koetaan hyödyllisemmäksi.

Sairauspoissaolojen määrä lisääntyi vuonna 2020. Vakituisten henkilöstön sairauspoissaolot olivat 5,4 % teoreettisesta työajasta (v. 2019: 4,6 %). Sairauspoissaolojen kestossa on eroja palvelualoittain ja pitkien poissaolojen määrä kasvoi kaikilla toimialoilla. Kaikilla palvelualoilla suurimman osan poissaoloista muodostavat edelleen 4-29 työpäivän pituiset poissaolot. Tavoitteena on ollut pitkien sairauspoissaolojen vähentäminen, mutta 2020 yli 91 työpäivää kestäneet sairauspoissaolot ovat lisääntyneet prosenttiosuutena kaikista sairauspoissaoloista. Koronalla oli myös vaikutusta sairauspoissaoloihin, sillä omalla ilmoituksella esimiehen luvalla sai korona tilanteen takia olla nyt pois esim. flunssaoireiden takia 9 kalenteripäivää aiemman 5 sijaan.

Työterveyshuollon kustannuksissa on selkeä muutos. Tämä johtuu kiinteästä kokonaishinnoittelusta ja siitä, että kaupungissa on systemaattisesti kehitetty ennaltaehkäisevää toimintaa yhdessä työterveyshuollon kanssa. Työterveyshuollon kustannuksista 68 % kohdistui ennaltaehkäisevään työterveyshuoltoon. Ennaltaehkäisevällä työllä voidaan parhaiten vähentää sairauspoissaoloja ja siten myös sairaanhoidollista työterveyshuoltoa.

Tarkastuslautakunta toteaa, että huolimatta haasteellisesta koronapandemia-vuodesta, on henkilöstöhallinto pystynyt viemään tärkeitä kehittämishankkeita eteenpäin. Esimerkiksi palkitsemista koskevat ohjeet ja varhaisen tuen toimintamallin kehittäminen on ollut esimerkillistä.

- Tarkastuslautakunta suosittaa, että sairauspoissaoloja seurataan huolellisesti ja erityisesti ennaltaehkäisevällä työllä pyritään niitä vähentämään.

5.3. Saaristoasiat

Saaristolautakunnan avustuksella toteutui vain muutama saariston tapahtuma koronatilanteen takia. Lähimakuja Naantalın saaristosta -hanke toteutettiin suunnitelman mukaan.

Lautakunta antoi useita lausuntoja ja puheenjohtaja osallistui saaristoa koskevissa asioissa kaksi kertaa kaupunginhallituksen kokoukseen. Hän toimi Rymättylän paloaseman rakennustoimikunnan jäsenenä. Saaristolautakunnan esittelijä valittiin Saaristoasian neuvottelukunnan sihteeristöön ja hän oli mm. mukana valmistelemassa valtakunnallista saaristo-ohjelmaa sen ohjausryhmän jäsenenä.

Kuva: Pekka Leinonen

Saariston alueella toimivien yhdistysten toimintaa tuettiin eri yhteistyömuodoin ja avustuksin, joita myönnettiin 23 yhdistykselle, yhteensä 39 980 euroa. Avustuksilla on mm. kehitetty saariston perinne – ja kylätapahtumia, järjestetty saaristotaitojen koulutusta, tuettu kylien kehittämistä ja kylätaloja, saariston harrastus-, kulttuuri- ja perinnetoimintaa, näyttelyjä, työllistämistä, lasten- ja nuorten toimintaa sekä kunto- ja virkistysliikuntaa.

Tarkastuslautakunta pitää hyvänä asiana, että saaristolautakunnan puheenjohtaja osallistui kaupunginhallituksen kokouksiin saaristoa koskevissa asioissa.

6. Sosiaali- ja terveystalvet

Sosiaali- ja terveystalvet toimintakate oli 0,8 milj. euroa alkuperäistä talousarviota heikompi. Tulot ylittivät 0,2 milj. euroa ja menot ylittivät 1,0 milj. euroa. Sivustustoimesta siirrettiin henkilöstöä keväällä työskentelemään sosiaali- ja terveystoimeen pahimpaan korona-aikaan. Henkilöstömenot ylittivät muutetun talousarvion 0,2 milj. euroa ja ostopalvelut alittivat 0,8 milj. euroa. Erikoissairaanhoidon kustannukset jäivät 0,4 milj. euroa alle talousarvion.

Sosiaali- ja terveystoimessa nettokustannukset kasvoivat koronan johdosta 1,8 milj. euroa. Menot ylittivät koronanäyttekustannusten ja hoitotarvikkeiden

osalta, lisäksi syntyi henkilöstömenolisäyksiä ja terveystalvissa otettiin käyttöön väliaikainen lisätila koronapandemian vuoksi. Lisäksi keväällä syntyneitä hoitajajoukkoa suun terveydenhuollossa alettiin purkaa syksyllä ostopalveluin. Tuloja jäi saamatta kevään toteutumattomasta hoidosta sekä toiminnasta, jota ei voitu olosuhteiden vuoksi järjestää. Työllistämistoimien osalta tuli säästöä henkilöstökuluissa, mutta työmarkkinatukimenot kasvoivat huomattavasti. Menot kasvoivat 1,6 milj. euroa (jossa on 280 000 sivistykseltä siirtynyttä määrärahaa) ja tuloja menetettiin 0,2 milj. euroa.

Kuva: Killin Kehitysvammaisten Tuki ry. Kuva otettu tilaisuudesta "Killin talvipäivätapahtuma".

Koronapandemiasta johtuen osa palveluista jouduttiin keskeyttämään osittain tai kokonaan. Sosiaalipalveluissa asiakkaiden tapaamista etänä lisättiin ja potilastyön osalta etävastaanottoa hyödynnettiin. Etätöiden mahdollisuutta hyödynnettiin sellaisten työntekijöiden osalta, joille se oli mahdollista. Suojainten käyttö, hygienia ja muut turvatoimet vaikeuttivat normaalia työskentelyä huomattavasti ja sijoitettiin jouduttiin käyttämään normaalia enemmän (sairauspoissaolot, karanteenit).

6.1. Terveystalvut

Terveystalvuiden strategiset ja operatiiviset tavoitteet toteutuivat hyvin. Talous toteutui vuonna 2020 kohtalaisesti koronapandemia huomioon ottaen, toimintakatteen loppusummaksi muodostui 5 862 022 euroa, mikä ylittää alkuperäisen syksyllä 2019 laaditun talousarvion 12,2 %. Kasvu vuoden 2019 toimintakatteeseen tuli 11,0 %. Kasvu muodostui viidestä päätekijästä; koronanäytekustannuksista, pandemian hoidon vaatiman ylimääräisen henkilöstön kustannuksista, hengitystievastaanoton perustamiskustannuksista, koronapandemian vaatimista hoitotarvikekustannuksista sekä lakisääteisten ilmaisjakelu-, lähinnä diabetestartvikkeiden, kustannusten edelleen jatkuneesta noususta.

Palvelujen saatavuus terveyskeskuksessa oli koronapandemiasta huolimatta hyvä, palvelut pystyttiin tarjoamaan hoitotakuun asettamissa rajoissa, kiireettömän lääkärin vastaanoton keskimääräistä jonotusaikaa pystyttiin vähentämään suunnitelman mukaisesti.

Kuva: Petra Sundell

6.2. Hoito- ja vanhuspalvelut

Myös hoito- ja vanhuspalveluissa koronapandemia aiheutti merkittäviä henkilöstön lisästarpeita ja henkilökunta työskenteli alkuvuotta ja lyhyttä kesätaukoa lukuun ottamatta koko vuoden erittäin haasteellisissa ja raskaissa työskentelyolosuhteissa. Yhdessä muistikodeista todettiin koronapandemiaan sairastuneita ja altistuneita asukkaita sekä hoitajia loppuvuodesta. Sijaisten rekrytointi on ollut edelleenkin hyvin haastavaa.

Koronapandemia aiheutti paitsi haasteita henkilöstöressurssin riittävyyteen, myös heikennyksiä hoito- ja vanhuspalvelujen palvelurakenteeseen.

Ikäystävällinen Naantali -ohjelma vuosille 2021 – 2024 hyväksyttiin sosiaali- ja terveyslautakunnassa marraskuussa (kaupunginvaltuustossa 15.03.2021). Ohjelmassa linjataan ikäihmisten palvelurakenteen lisäksi hyvinvointia, terveyttä ja toimintakykyä edistäviä ja ylläpitäviä palveluja, ikäihmisten osallisuutta ja vaikuttamismahdollisuuksia edistäviä palveluja, avo-, sekä asumispalveluiden ja elinympäristön kehittämistä.

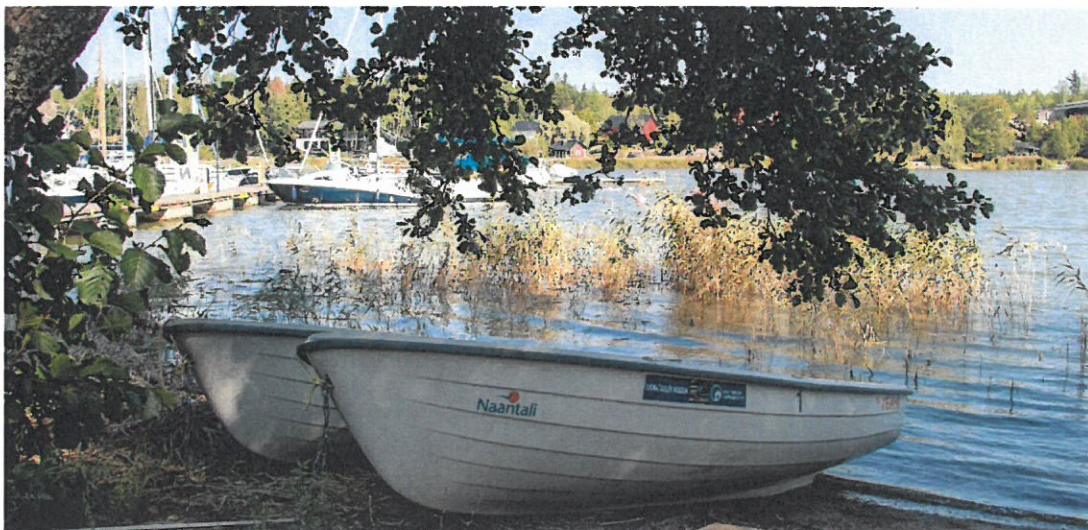
☀️ Tarkastuslautakunta toteaa, että hoito- ja vanhushuolteen henkilöstö joutui venymään vaikeassa koronapandemiatilanteessa. On kuitenkin hienoa, että haasteellisessa tilanteessa pystyttiin edistämään Ikäystävällinen Naantali -ohjelmaa.

- Tarkastuslautakunta suosittaa, että kaupunki palveluja suunnitellessa ottaa kokonaisvaltaisesti huomioon väestön ikärakenteen, verotulojen vähentymisen, palvelutarpeen lisääntymisen tai vähentymisen sekä muuttuvan toimintaympäristön.

7. Sivistyspalvelut

Sivistyspalvelujen toimintakate on 0,7 milj. euroa parempi kuin alkuperäisessä talousarviossa. Tuotot ylittivät 0,5 milj. euroa alkuperäiseen talousarvioon verrattuna.

Suurin muutos talousarvioon verrattuna on avustusten suuri määrä. OKM jakoi koronapandemian jälkihoitoon valtionavustuksia 0,5 milj. euroa, josta vuoden 2020 aikana käytettiin 0,2 milj. euroa. Menot alittuivat 1,3 milj. euroa alkuperäisestä talousarviosta. Henkilöstömenot alittuivat 0,6 milj. euroa, ostopalvelut 0,4 milj. euroa, mutta materiaalienot ylittivät 0,2 milj. euroa.

Kuva: Petra Sundell

Kuva: Petra Sundell

Sivistystoimessa korona aiheutti sekä tulojen että menojen vähenemistä. Sivistystoimesta siirrettiin lyhyellä varoitusajalla henkilöstöä työskentelemään sosiaali- ja terveystoimeen keväällä 2020 ja vastaavat määrärahat siirrettiin sosiaali- ja terveystoimien palveluihin. Varhaiskasvatuksesta siirtyi koronapandemian vuoksi keväällä 33 työntekijää hoito- ja vanhuspalveluihin ja koulunkäynninohjaajia 25.

Tulot jäivät saamatta toiminnasta, jota ei voitu olosuhteiden vuoksi järjestää. Menot taas pienenivät mm. sijaistarpeen vähentyessä (varhaiskasvatus - vähemmän lapsia paikalla) ja ylituntien jäädessä pois (kerhotoiminta ym.). Tuloja väheni alkuperäiseen talousarvioon verrattuna 240 000 euroa ja menoja 571 000 euroa, nettovaikutus -331 000 euroa. OKM:ltä saatuja avustuksia koronan vuoksi ei ole näissä luvuissa huomioitu.

Sivistystoimen palveluverkon uudistaminen kuitenkin eteni rakentamisvaiheen aloittamiseen, kun Velkuan koulun uudisrakennuksen rakentaminen alkoi kesällä. Luonnonmaan perhetalon suunnittelutyö jatkui ja perhetalon alueen kunnallistekniset työt käynnistyivät.

Koronapandemian vuoksi koulut ja oppilaitokset siirtyivät keväällä etäopetukseen. Sähköisten opetusjärjestelmien käyttöönotto eteni näin suunniteltua nopeammin. Lasten oppimisen ja kasvun tuen sekä perheiden varhaisen tuen ja hyvinvoinnin edistäminen varhaiskasvatuksessa sai aivan uudet haasteet, joihin pyrittiin vastaamaan.

Koronapandemian mukanaan tuomat yleisömäärä- ja kokoontumisrajoitukset vaikuttivat dramaattisesti kulttuuritapahtumien järjestämiseen: lähes kaikki suurelle yleisölle suunnitellut tapahtumat jätettiin toteuttamatta.

sölle suunnatut tapahtumat jouduttiin perumaan ja useiden muiden tilaisuuksien järjestäminen peruuntui. Koronapandemia rajoitti myös museon avoinna oloa ja tapahtumien määrää.

Kuva: Timo Jakonen

Lähikirjastojen toiminnan monipuolistaminen ja palvelun kehittäminen siirtämällä lähikirjastot osittain omatoimikirjastoiksi aloitettiin Rymättylän kirjastosta. Pääkirjasto toimi alkuvuoden kahdessa kerroksessa, kunnes maaliskuussa korona sulki kirjastot 10.5. saakka. Toisen kerroksen muutostyö käynnistyi loppuvuodesta.

Koronapandemia vaikutti merkittävästi myös vapaa-aikapalveluihin, kun suuri osa toiminnasta jouduttiin keskeyttämään ja tilat sulkemaan. Toisaalta esim. liikuntapalvelut kehitti uudenlaista toimintaa ulkotiloihin.

Ylipäätään AVI:n, THL:n, OKM:n ja OPH:n koronapandemiamääräysten vaikeaselkaisuus ja niiden soveltaminen toimintaan oli haastavaa.

Tarkastuslautakunta huomasi tyytyväisenä, että sivistyspalvelut pystyi vastaamaan hyvin koronapandemian aiheuttamiin haasteisiin. Niitä olivat mm. etäopetukseen siirtyminen lyhyellä varoitusaajalla, hybridiopetus, paluu lähiopeutukseen ja edellä mainittujen aiheuttama jatkuva muutospain.

- Pandemian jälkihoito tulee todennäköisesti myös haastamaan henkilökuntaa, koska lasten, nuorten ja perheiden hyvinvointi on saattanut heikentyä kriisin myötä. Tarkastuslautakunta suosittaa, että koronapandemian jälkihoitoon kiinnitetään erityistä huomiota.

8. Tekniset palvelut

Teknisten palvelujen (pl. taseyksiköt) toimintakate oli 0,5 milj. euroa parempi kuin alkuperäisessä talousarviossa. Tuotot alittuivat 0,3 milj. euroa ja menot alittuivat 0,8 milj. euroa. Tilalaitoksen toimintakate oli 0,3 milj. euroa talousarviota huonompi ja vesilaitoksen 0,1 milj. euroa talousarviota parempi.

Teknisessä toimessa (ml. taseyksiköt) koronapandemia aiheutti tulonmenetyksiä, säästöjä kustannuksissa sekä kustannusten nousua. Suurin säästö kustannuksista tuli ateriapalveluissa vähentyneen ateriamäärän raaka-ainekustannuksista. Vastaavasti kustannuksia lisäsi suojautuminen, lisääntynyt tarve siivoukseen ja siihen liittyneet tarvikkeet. Suurimmat tulonmenetykset muodostuivat vuokrahuojennuksista, yhteensä 206 400 euroa. Nettokustannus koronasta tekniseen toimeen osalta kustannussäästöjen jälkeen +0,2 miljoonaa euroa.

Liikuntapaikat viestitti ansioituneesti liikuntapaikkojen kunnossapidosta, tämä lisää alueellistakin positiivista viestiä Naantalista.

Kuva: Föli

8.1. Ympäristöohjelma, metsäsuunnitelma ja jätehuollon kehittämissuunnitelma

Valtuusto hyväksyi maaliskuussa ympäristöohjelman 2020-2024 ja ohjelmaa toteutettiin viemällä toimenpiteitä talousarvioon ja seuraamalla yksittäisten toimenpiteiden toteutumista. Ympäristöohjelma toteutui heti toimintakauden ensimmäisenä vuotenaan hyvin.

Vuoden aikana edistettiin myös Naantalin liittymistä HINKU-verkoston, mutta päätöstä ei vielä syntynyt vaan asia jatkuu kuluvalle vuodelle.

Teknisessä lautakunnassa päätettiin joulukuussa metsäsuunnitelmasta sekä käsiteltiin yleisten alueiden jätehuollon nykytilaselvitystä ja kehittämissuunnitelmaa, jossa on arvioitu toiminnan rationalisointivaihtoehtoja.

8.2. Keskusvarasto

Keskusvaraston perusajatuksena on, että kaupunki keskittää pääosan hankinnoista varastoon ja että kaupungin työntekijöiden työaikaa vapautetaan näin heidän pääasiallisiin tehtäviin. Varaston käyttö on kiitettävästi noussut, mutta tilalaitoksen hankinnoissa on vähäisissä määrin hyödynnetty varastoa.

- Tarkastuslautakunta suosittaa, että aktiivisia keskusteluja käydään siitä, miten tilalaitos voi paremmin hyödyntää varastoa.

Kuva: Teemu Niinikorpi

8.3. Rakennusvalvonta

Rakennusvalvonnan toimintamallien kehittämistä sähköiseksi jatkettiin vuoden 2020 aikana. Sähköiset järjestelmät luvan hakeminen ja arkistointi sekä Lupa-pisteen päätöksentekotoiminnallisuus (Pate) ja laskutustoiminnallisuus (Late) otettiin käyttöön. Pate ja Late hyödyntävät automatiikkaa lupakäsittelyssä tehostaen näin toimintaa.

- Tarkastuslautakunta toteaa, että rakennusvalvonta on hienosti vuosien aikana kehittänyt sähköisiä työvälineitä. Tämä on tärkeää työn tehokkuuden ja asiakaspalvelun kannalta.

8.4. Ateria- ja siivouspalvelut

Ateriapalveluiden ja siivouspalveluiden tehostamishankkeissa onnistuttiin pääsääntöisesti hyvin ja koronapandemian vaikutuksiin pystyttiin hyvin vastaamaan. Esimerkiksi tehostettua siivousta kohdennettiin ja annospakattuja aterioita jaettiin kouluilla. Hävikkiruoan hyödyntäminen on tärkeä tavoite.

Tarkastuslautakunta toteaa, että ateria- ja siivouspalvelut pystyivät hienosti ja ripeästi vastaamaan koronapandemian haasteisiin ja siitä huolimatta edistämään tavoitteitaan kuten organisaation selkeyttämistoimenpiteitä.

Kuva: Petra Sundell

8.5. Investoinnit

Kaupunkistrategian 2022 mukaan kaupungin taloudelliset näkökohdat ovat linjauksia ja tavoitteita, jotka varmistavat, että kaupungin toimintaa ja taloutta johdetaan siten, että palvelut järjestetään tehokkaasti ja taloudellisesti ja että Naantalilla on edellytykset toteuttaa kaupungin kasvun ja positiivisen rakennemuutoksen edellyttämät lisäinvestoinnit. Tavoitteena mm. on, että vähintään 60 % kaupungin ja kaupunkikonsernin investoinneista rahoitetaan tulorahoituksella (seuranta kolmen vuoden tarkastelujaksolla).

Investointihankkeiden määrärahat toteutuivat kokonaisuudessaan noin 50 000 euroa yli talousarvion. Merkittävimmät määrärahaylitykset olivat Luonnonmaan perhetalon asemakaava-alue, ylitys noin 708 000 euroa, Luonnonmaan asuntomessualue, ylitys noin 325 000 euroa sekä Vanhan kaupungin ranta, ylitys noin 71 000 euroa.

- Tarkastuslautakunta suosittaa, että kaupungin investoinnit suunnitellaan huolellisesti, jotta strategian mukainen tavoite investointien kattamisesta tulo-rahoituksesta toteutuu ja vuosikate kattaa poistot.
- Tarkastuslautakunta suosittaa edelleen kiinnittämään enemmän huomiota investointikohteiden etukäteissuunnitteluun ja resurssointiin, jotta isoja ylityksiä ei tapahdu.

9. Sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestäminen

Tilinpäätöksessä kerrotaan, että voimassa olevan vakuutus-sopimuksen osana on edellytetty, että sopimuskauden aikana tehdään yhteistyönä kaupungin riskianalyysia ja sen päivitystä. Riskianalyysin tavoitteena ei ole projektiluontoinen työ vaan saada riskianalyysin päivittäminen osaksi kunkin toimialan ja yksikön vuosirutiinia sekä päivittää arviot aina merkittävän toimintaympäristön muutoksen perusteella. Riskianalyysin laadintaa pyritään kehittämään työvälineiden osalta helpommaksi.

Sekä riskienhallintaryhmän kokoonpano että riskienhallintapolitiikka on tarkoitus päivittää vuoden 2021 aikana.

Toimialat ovat suorittaneet riskienhallinnan tilan itsearviointin. Yhteenvedon perusteella voidaan sanoa riskienhallinnan tilan olevan edellisvuoden tasolla. Parannettavaa itsearviointin perusteella on riskiraportoinnissa ja sovelluksista saatavien tietojen laadussa.

- Tarkastuslautakunta toteaa, että toimialojen itsearviointin perusteella parannettavaa on jo kahdessa tilipäätöksessä ollut riskiraportoinnissa ja sovelluksista saatavien tietojen laadussa.

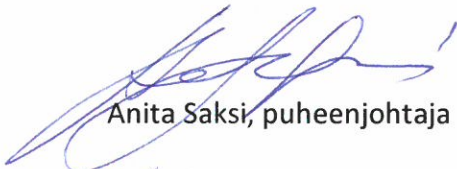
10. Tarkastuslautakunnan esitys kaupunginvaltuustolle

Tarkastuslautakunta jättää arviointikertomuksen vuodelta 2020 valtuuston käsiteltäväksi.

Tarkastuslautakunta esittää, että valtuusto pyytää arviointikertomuksessa esitetyistä suosituksista vastaukset kaupunginhallitukselta 31.10.2021 mennessä. Kaupunginhallituksen käsittelyn jälkeen vastaukset tulee toimittaa tiedoksi kaupunginvaltuustolle ja tarkastuslautakunnalle.

Tarkastuslautakunta yhtyy kaikilta osin tilintarkastajien näkemykseen ja ehdottaa tilinpäätöksen vahvistamista sekä tili- ja vastuuvapauden myöntämistä tili- ja vastuuvollisille tilikaudelta 1.1.-31.12.2020.

Naantalissa, 19. toukokuuta 2021

Anita Saksi, puheenjohtaja

Riitta Alho

Reijo Laakkonen

Pekka Leinonen

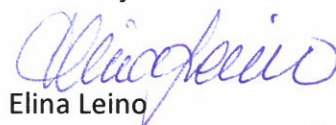
Mikael Sunell

Lauri Laine, varapuheenjohtaja

Tiina Karjalainen

Elina Leino

Keijo Maksimainen